

การพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
The development of student council's implementation
in operation educational school under
the secondary educational service area office 32

อิสระ ชุมศรี^{1*} และสรรรุติ ดีปุ²
Isara Choomsri^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima
Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail: yooyfreedom@gmail.com

Received: 3 May 2019, Revised: 18 July 2019, Accepted: 7 August 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานสถานักเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนและ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 322 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกนโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ อยู่ระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียน ควรสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ควรสร้างเครือข่ายสถานักเรียนและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาการดำเนินงาน, สถานักเรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the student council's implementation 2) to compare the student council's implementation and 3) to find out the ways to develop the student council's implementation in the secondary educational service area office 32. The sample group of the study were a total of 322 student council in academic year 2019, selected under the basis of the table of Krejcie and Morgan by using stratified random sampling. The research instruments were a rating-scale questionnaire and an interviewing. The statistical procedures employed including frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA and content analysis. The result found that 1) the student council's implementation was found to be at a high level in the overall and in individual aspects of implementation, the aspect carrying the highest average were the learner development, the school development and the social and the national development. 2) The results of a comparison on student council's implementation classified by a school size both in the overall and individual aspect were different at level .01 of statistical significance. 3) The improvement guidelines for student council's implementation should be realized on raising awareness of roles and duties of a student council, organizing the student council's network and giving the opportunity to share the idea on school development.

Keywords : The Operation Development, Student Council

1.บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่ง หากได้รับการพัฒนาและได้รับโอกาสให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดความเป็นชาติ สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ เด็กและเยาวชนจึงเป็นความหวังในการจรรโลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่คู่สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยการสร้างความตระหนักและความสำนึกในคุณค่าตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างความสมานฉันท์ การใช้สันติวิธีและวิถีประชาธิปไตย ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน ท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา และสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์กรนักเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรม “สถานักเรียน” ให้โรงเรียนได้นำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ความเป็น พลเมืองและวิถีประชาธิปไตยอันได้แก่ คารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม รวมทั้งหลักธรรมาภิบาล การมีจิตอาสาและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพอันจะส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์บนพื้นฐานตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมก้าวสู่ความเป็นสากลและเตรียมคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยความ ร่วมมือของทุกภาคีเครือข่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

จากรายงานการสังเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าการดำเนินงานสถานักเรียนของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีแนวทางการดำเนินงานที่เหมือนและต่างกัน ตามบริบทของแต่ละโรงเรียนจึงทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกันและไม่เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน รวมไปถึงการขาดการประสานงานในการทำงานของสถานักเรียนของแต่ละโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ การดำเนินงานของสถานักเรียนขาดประสิทธิภาพ และไม่เกิดการพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2560)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมสถานักเรียนที่จะส่งผลต่อการ จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียน ครู และ สถานักเรียนในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตาม นโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

3. สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ให้ความหมายสถานักเรียน ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนตามกระบวนการนิเทศธรรม และเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมความเป็นประชาธิปไตย มีจิตวิญญาณในการใช้ธรรมาภิบาล เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ เป็นต้นกลไกประชาธิปไตยที่มั่นคง เข้มแข็งของสังคมไทย

จินตนา โพธิ์คำ (2553) ได้ให้ความหมาย สถานักเรียน ว่าเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้านรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สมพงษ์ แป้นพุดเย็น (2555) ได้ให้ความหมาย สถานักเรียน ว่าเป็นองค์กรนักเรียนที่ได้มาจากการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนนักเรียนในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมในด้านความเป็นประชาธิปไตยและช่วยพัฒนาโรงเรียน นักเรียน และชุมชนตามพฤติกรรมหรือวิถีประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียน เพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียน ไปเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนโรงเรียน และสังคม ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาผู้เรียนหมายถึง สถานักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีทักษะต่าง ๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การเห็นคุณค่าของตนเอง การรู้จักเห็นใจผู้อื่น การเคารพในเสียงส่วนใหญ่รับฟังความคิดเห็นเสียงส่วนน้อย เห็นและรู้คุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การตระหนักในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสร้างสัมพันธภาพและรู้จักสื่อสารอย่างเหมาะสม การตัดสินใจแก้ปัญหาโดยสันติวิธี รวมทั้ง การมีทักษะในการควบคุมอารมณ์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานักเรียนเป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบซึ่งล้วนแต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงาม เช่น ความรับผิดชอบความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูต่อเวที ความเมตตากรุณา ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด รู้จักพอเพียง มีทักษะในการจัดการ ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น สถานักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการดูแล ปกป้อง คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองและเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในสถานักเรียนจะช่วยสร้างลักษณะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

มีจิตสำนึกสาธารณะ เห็นคุณค่าของระบบการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล เคารพสิทธิเสรีภาพ และกตিকা
ข้อตกลงของหมู่คณะ รู้จักยอมรับและชื่นชมการกระทำของผู้อื่นอย่างมีน้ำใจนักกีฬา

2. ด้านการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง สถานักเรียนสามารถทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นเสนอแนะ
และร่วมวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ
โรงเรียนเป็นกลไกในการพิจารณา กลั่นกรองและให้ความเห็นชอบ แผนงาน โครงการ และการจัดกิจกรรมของ
องค์กรนักเรียนในโรงเรียน ช่วยดูแลทุกข์สุขของนักเรียนทุกคนในโรงเรียน และให้การพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง
สิทธิ เสรีภาพและรักษาผลประโยชน์ของทุกคนในโรงเรียน เป็นกำลังสำคัญในการป้องกัน แก้ไขปัญหา
และข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สามารถให้ความช่วยเหลือผู้บริหารครู ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ร่วมกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เป็นเสียงสะท้อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นไป
ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา สามารถดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
และมีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนทุกคน ช่วยประสานความร่วมมือกับบุคคลหน่วยงานและ
เครือข่ายสถานักเรียนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียน ร่วมดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร
เพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ทันทต่อการตรงไปตรงมา เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน และเป็น
องค์ประกอบสำคัญในการสร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้
เรียนรู้กระบวนการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง สอดคล้องกับระบบการปกครองของประเทศ

3. ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ หมายถึง สถานักเรียนร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายสถานักเรียน
ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อร่วมกันจัดตั้งสถานักเรียนระดับประเทศและก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
ช่วยให้ข้อเสนอแนะและความเห็นต่อรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการบริหาร ด้าน
วิชาการด้านกิจการนักเรียนและอื่น ๆ ร่วมทำหน้าที่สืบสานความรู้ ภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมและเอกลักษณ์
ของชาติ ช่วยเสนอความเห็นเกี่ยวกับการพิทักษ์ปกป้องและคุ้มครองสิทธิเด็ก การจัดระเบียบสื่อ การแก้ปัญหา
ยาเสพติดและอบายมุข การใช้ความรุนแรง รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ
เด็กและเยาวชน เป็นผู้นำในการริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนทั่วไปได้ปฏิบัติกิจกรรมช่วยเหลือ หรือการ
บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติ เพียรไทยสงค์ (2553) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างประชาธิปไตย
ของคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2
ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างประชาธิปไตยของคณะกรรมการสถานักเรียน บรรลุ
เป้าหมายอยู่ในระดับดี และบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าทุกประการ

วาสนา บุญขจร (2555) ที่ได้ศึกษาบทบาทของสถานักเรียนกับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า บทบาทของสถานักเรียน
กับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิมพิงใจ การ์ตัน (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภานักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภานักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และระดับชั้น มีดังนี้ 2.1) สภานักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) สภานักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) สภานักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ ควรให้สภานักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมที่เน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และเปิดโอกาสให้สภานักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างครูกับนักเรียน การช่วยทำนุบำรุง ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน

Chiu (2012) ได้ศึกษาการแสดงความเห็นจากนักเรียนเพื่อเอามาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ผลการศึกษาพบว่า ความเห็นของนักเรียนสามารถนำมาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้

Charles (2015) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียนรัฐ ในเมืองคิริเนียกาตะวันออก ประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของโรงเรียนส่งผลการกำหนดขนาดสัดส่วนของสภานักเรียน และส่งผลการดำเนินงานสภานักเรียนของแต่ละโรงเรียน

Gentile (2014) ได้ศึกษาสภานักเรียนและบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน พบว่า สภานักเรียนเป็นนักเรียนที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา การให้นักเรียนที่จะศึกษาตามความสนใจของตนเอง จะทำให้เพิ่มแรงจูงใจ เพิ่มการมีส่วนร่วม และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สภานักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,980 คน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 390 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 630 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 960 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สภานักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2562 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie และ Morgan (1970) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิจำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 63 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 103 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 156 คน รวมจำนวน 322 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) การดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert

5.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยเลือกการดำเนินงานที่มีค่าน้อยที่สุด 2 ลำดับ มาใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความชัดเจนของภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-objective congruence หรือค่า IOC) ผลปรากฏว่ามีค่าระหว่าง 0.60-1.00 และนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เสนอแนะไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียนชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .983 เมื่อวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายด้านผลปรากฏ ดังนี้ด้านการพัฒนาผู้เรียนมีค่าความเชื่อมั่น .950 ด้านการพัฒนาโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น .958 ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติมีค่าความเชื่อมั่น .960 และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.40-1.00 ทุกข้อ

5.3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 จำนวน 5 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีผลงานด้านการดำเนินงานสภ

นักเรียน ได้รับรางวัลระดับภาคหรือระดับประเทศ จำนวน 4 คน และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพผู้นำสถานนักเรียน จำนวน 1 คน

5.4 สถิติที่ใช้ในวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

5.4.1 แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 การดำเนินงานสถานนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวมแล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน เปรียบเทียบการดำเนินงานสถานนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

5.4.2 แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลนำข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลมาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกันในแต่ละบุคคล จากนั้นอ่านทบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจกับความคิดของผู้ให้ข้อมูลวิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายเป็นความเรียง

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานสถานนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

6.1 การดำเนินงานสถานนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การดำเนินงานสถานนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.50$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.55$)

6.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการพัฒนาโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ มีผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

6.3 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีผลงานด้านการดำเนินงานสถานักเรียน ได้รับรางวัลระดับภาค จำนวน 3 ท่าน ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีผลงานด้านการดำเนินงานสถานักเรียน ได้รับรางวัลระดับประเทศ จำนวน 1 ท่าน และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพผู้นำสถานักเรียน จำนวน 1 คนรวมทั้งหมด 5 ท่าน นำมาสรุปเพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ให้สถานักเรียนในการดำเนินงานสถานักเรียนตามระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาโรงเรียน ควรสร้างเครือข่ายสถานักเรียนในโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของสถานักเรียน และเปิดโอกาสให้สถานักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาโรงเรียน ด้านการพัฒนาสังคมและ

ประเทศชาติ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยสถานักเรียน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนระหว่างโรงเรียน และสนับสนุนสถานักเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

7. สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปและนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

7.1 สรุปผล

7.1.1 การศึกษาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

7.1.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันทุกด้าน

7.1.3 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ให้สถานักเรียนในการดำเนินงานสถานักเรียนตามระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาโรงเรียน ควรสร้างเครือข่ายสถานักเรียนในโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของสถานักเรียน และเปิดโอกาสให้สถานักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาโรงเรียน ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยสถานักเรียน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนระหว่างโรงเรียน และสนับสนุนสถานักเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

7.2 อภิปรายผล

7.2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจของผู้เรียนโดยตรง เพราะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมในห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสม มีความน่าสนใจ สนุกสนาน และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา โพธิ์คำ (2553) ที่ได้กล่าวว่าสถานักเรียน เป็นกิจกรรมนักเรียนที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับแนวคิดของ Frederick (1959) ที่ได้กล่าวว่า สถานักเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมตัวนักเรียนในการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย เป็นการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นการส่งเสริมให้รู้จักการทำงานร่วมกัน เป็นการยั่วยุ เพิ่มพูนความสนใจของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการสร้างสำนึกในการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา บุญขจร (2555) ที่ได้ศึกษาบทบาทของสถานักเรียนกับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำปาง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า บทบาทของสถานักเรียนกับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำปาง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการดำเนินงานสถานักเรียนเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน อันจะเป็นทางสร้างประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียนให้มีคุณค่าและมีประโยชน์มากขึ้น

7.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การเปรียบเทียบการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ และการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ต่างมีความพร้อมในการสนับสนุนการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนแตกต่างกันด้วย ทั้งเรื่องกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการดำเนินงานสถานักเรียน การให้ความ

ร่วมมือของบุคลากร การสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ และการสนับสนุนด้านงบประมาณของแต่ละโรงเรียน รวมไปถึงบริบทด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความพร้อมในการสนับสนุนการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สรรฤดี ดีปู้ (2561) ที่ได้กล่าวว่า ในการบริหารการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคคลที่มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ ในการสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน จึงจะทำให้มีระบบบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Charles (2015) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนรัฐ ในเมืองคิรินยาเกาะตะวันออก ประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการกำหนดขนาดสัดส่วนของสถานักเรียน และส่งผลต่อการดำเนินงานสถานักเรียนของแต่ละโรงเรียน

7.2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 มีดังนี้

7.2.3.1 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ให้สถานักเรียนในการดำเนินงานสถานักเรียน ตามระบอบประชาธิปไตย เช่น ควรมีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน และดำเนินการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของนักเรียน เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การที่สถานักเรียนจะสามารถดำเนินงานได้นั้น สถานักเรียนต้องทราบและเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนก่อน เพื่อที่จะสามารถดำเนินงานให้อยู่ในแนวทางความถูกต้อง และเกิดความเชื่อมั่นต่อนักเรียนคนอื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับสถานักเรียนให้เป็นสากล และมีความยั่งยืน การที่สถานักเรียนจะมีความเข้มแข็งได้นั้น จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจ มีความมุ่งมั่น ใส่ใจ และเข้าใจในเรื่องของสถานักเรียน ทั้งในมุมมองของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองชุมชน ตลอดจนองค์กรภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงสถานักเรียนด้วย เพื่อให้เห็นภาพรวมตลอดจนความสำคัญของการมี และการพัฒนาสถานักเรียนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติ เพียรไทยสงค์ (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างประชาธิปไตยของคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างประชาธิปไตยของคณะกรรมการสถานักเรียน พบว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการการประชุมระดมความคิดเห็น ทำให้คณะกรรมการสถานักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม และด้านสามัคคีธรรม เปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดี

7.2.3.2 ด้านการพัฒนาโรงเรียน ควรสร้างเครือข่ายสถานักเรียนในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้สถานักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานักเรียนเป็นองค์กรนักเรียนที่ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อที่จะได้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และเป็นการช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้องค์กรได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ อีกทั้งสถานักเรียนยังเป็นองค์กรที่สะท้อนความคิดเห็นจากนักเรียนในโรงเรียนไปยังคณะครูและผู้บริหารในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้กล่าวว่า การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียนด้วยการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติ การใช้หลักความสมานฉันท์ การใช้แนวทางสันติวิธีในการดำเนินงาน อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการสร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน และลักษณะของเครือข่ายที่ดี ได้แก่ ต้องเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเป็นไปตามความสมัครใจของทุกคน ต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต้องร่วมมือกันเป็นทีมในการทำกิจกรรม ต้องมีใจเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ต้องมีการบริหารและการจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพ ต้องมีทรัพยากรสนับสนุน ต้องมีเครื่องมือและกลไกในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Elwood (2013) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการให้คำปรึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นโยบายที่มีผลกระทบต่อประสบการณ์เรียนรู้ของเยาวชน ผลสัมฤทธิ์ การประเมินคุณภาพ ขาดการให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งเรื่องหลักเกณฑ์คุณภาพ ทางเลือก หรือ โครงสร้าง นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Gentile (2014) ได้ศึกษาสถานักเรียนและบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน พบว่าสถานักเรียนเป็นนักเรียนที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา การให้นักเรียนที่จะศึกษาตามความสนใจของตนเอง จะทำให้เพิ่มแรงจูงใจ เพิ่มการเข้ามามีส่วนร่วม และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7.2.3.3 ด้านการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยสถานักเรียน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายสถานักเรียนระหว่างโรงเรียน และสนับสนุนสถานักเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การพัฒนาการศึกษา เป็นงานระดับนโยบายของกระทรวงหรือของหน่วยงานที่จัดการศึกษา นักเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจึงมีส่วนน้อยมากที่จะเสนอแนะแนวทางในฐานะผู้ปฏิบัติ สถานักเรียนจึงเป็นตัวแทนนักเรียนเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียนไปสู่ผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายหรือการจัดการศึกษาที่มีผลต่อนักเรียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้กล่าวถึงงานของสถานักเรียน ไว้ว่า สถานักเรียนสามารถทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นเสนอแนะ และร่วมวางแผนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน สถานักเรียนเป็นเสียงสะท้อนเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา สามารถดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนทุกคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์ใจ การ์ตัน (2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chiu (2012) ได้ศึกษาการแสดงความเห็นจากนักเรียนเพื่อเอามาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ผลการศึกษาพบว่า ความเห็นของนักเรียนสามารถนำมาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้

8. ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานักเรียนมีบทบาทในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

8.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดการศึกษา

8.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่ หรือโรงเรียน ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานของสถานักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน

8.2.2 ควรศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน

9. บรรณานุกรม

- กิตติ เพียรไทยสงค์. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างประชาธิปไตยของคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จินตนา โพธิ์คำ. (2553). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. ใน พิมพ์ใจ การ์ตัน, การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิมพ์ใจ การ์ตัน. (2557). *การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- วาสนา บุญจร. (2555). บทบาทของสถานักเรียนกับการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำปางใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2560). การสังเคราะห์รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2560. สพม.32.บุรีรัมย์ : สพม.32.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *สถานักเรียน หลักการและแนวทางในการดำเนินงาน (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สมพงษ์ แป้นพุดเย็น. (2555). *การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ของโรงเรียนวังเขม่วิทยาาคม จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สรฤดี ดีปุ. (2561). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Charles K. A. (2015). *Factors influencing effectiveness of student's councils in public secondary schools in Kirinyaga east sub-country, Kenya*. Master's thesis, University of Nairobi.
- Chiu, S. M. E..(2012). *Student Voice in the School – based Assessment Component in English Language Curriculum*. Doctor of Education in Education, The Chinese University of Hong Kong. ProQuest LLC (2013). UMI 3538876.
- Elwood, J..(2013). “The role(s) of student voice in 14-19 education policy reform: reflection on consultation and participation.” London Review of Education. 11 (2) : 97-111.
- Frederick, Robert W. (1959). *The Third Curriculum Student Activities in American Education*. New York : Appleton Country Craft.
- Gentile, S. K.. (2014). *From Listening to Empowering: A Study of High School Principals' Perceptions of Student Voice in Classroom Instruction*. Doctor of Education, University of Pittsburgh. ProQuest LLC (2015). UMI 3690754.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.